

**thematisch ambtsbericht mensenhandel:
Albanië**

mei 2007

Directie Personenverkeer, Migratie- en Vreemdelingenzaken
afdeling Asiel- en Migratiezaken

070 348 5964
dpv-am@minbuza.nl

	Inhoudsopgave	<i>Pagina</i>
1	Inleiding	4
2	Juridisch kader	5
2.1	Wetgeving met betrekking tot prostitutie	5
2.2	Aan het misdrijf van mensenhandel gerelateerde wetgeving	7
2.3	Internationale regelgeving	16
2.4	Terug- en overnameovereenkomst	17
3	Maatschappelijk kader	18
3.1	Maatschappelijke positie van de vrouw	18
3.2	Minderjarigen	22
3.3	Sociale acceptatie	23
3.4	Opvangmogelijkheden en maatschappelijke re-integratie	24
3.5	Risico van represailles	27
	Bijlage(n)	30
I	Lijst van gebruikte afkortingen	30
II	Lijst van geraadpleegde bronnen	32

1 Inleiding

In dit thematisch ambtsbericht mensenhandel wordt de huidige situatie in de Republiek Albanië (Albanees: *Republika e Shqipërisë*) beschreven, voor zover deze van belang kan zijn voor de beoordeling van verzoeken voor reguliere verblijfsvergunningen, onder de beperking voortgezet verblijf gerelateerd aan de B9-regeling, van slachtoffers van mensenhandel die afkomstig zijn uit dat land.

Dit thematisch ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties (VN), de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Daar waar openbare bronnen zijn vermeld, wordt de tekst in veel gevallen ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk twee wordt nader ingegaan op de wetgeving op het gebied van mensenhandel en prostitutie. Deze beschrijving van het juridische kader wordt gevolgd door een kort overzicht van de belangrijkste internationale instrumenten waarbij Albanië partij is.

In hoofdstuk drie wordt het maatschappelijk kader geschetst. Na een beschrijving van de houding van de maatschappij ten opzichte van prostitutie, komen de verschillende mogelijkheden van opvang van slachtoffers van mensenhandel aan de orde. Tot slot wordt de kans op represailles voor terugkerende slachtoffers van mensenhandel nader belicht.

2 Juridisch kader

2.1 Wetgeving met betrekking tot prostitutie

Prostitutie

Prostitutie is in Albanië verboden en strafbaar. Op grond van artikel 113 van het Wetboek van Strafrecht van de Republiek Albanië (hierna: WvSr)¹ wordt prostitutie bestraft met een geldboete² of een gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar. Het begrip “prostitutie” wordt in de wet niet nader gedefinieerd. De bepalingen met betrekking tot prostitutie zijn zonder onderscheid van toepassing op zowel vrouwelijke als mannelijke prostituee(/é)s. Voor de strafbaarstelling is het evenmin van belang of het een heteroseksuele of een homoseksuele betrekking betreft.³ Personen die de veertienjarige leeftijd niet hebben bereikt, kunnen niet strafrechtelijk worden vervolgd (artikel 12 WvSr).

Strafrechtelijke vervolging van prostituee(/é)s vindt daadwerkelijk plaats. Diverse geraadpleegde experts geven aan dat de toepassing van het strafrechtelijk verbod vrijwel uitsluitend gericht is tegen opzichtige vormen van prostitutie, zoals straatprostitutie. In de praktijk wordt alleen een geldboete en nooit een gevangenisstraf opgelegd. Erkende slachtoffers van mensenhandel⁴ worden in Albanië niet vervolgd wegens prostitutie. In het verleden kwam dit wel voor. Er wordt evenmin tot strafvervolging overgegaan indien er aanwijzingen bestaan dat de betrokkene gedwongen werd om als prostituee(/é) te werken.⁵ Minderjarige prostituee(/é)s worden in de praktijk niet vervolgd.⁶

---

¹ Wet nummer 7895 van 25 januari 1995. Sinds de inwerkingtreding op 1 juni 1995 werd het Wetboek van Strafrecht verschillende malen gewijzigd, laatstelijk bij wet nummer 9275 van 16 september 2004 (stand van zaken: januari 2007).

² De maximale hoogte van de geldboete die kan worden opgelegd, wordt genoemd in artikel 34 WvSr. Omdat prostitutie in het Albanese Wetboek van Strafrecht als een misdrijf, en niet als een overtreding wordt gekwalificeerd, kan een geldboete van ten minste tien duizend en ten hoogste twee miljoen lek worden opgelegd. Op het moment van het schrijven van dit ambtsbericht (februari 2007) bedroeg de wisselkoers: EUR 1 ≈ ALL 125.

³ Homoseksualiteit en homoseksuele handelingen, zowel tussen mannen als tussen vrouwen, zijn in Albanië niet verboden of strafbaar; zie ILGA, World Legal Survey (last updated 01/07/00), verkrijgbaar via <http://www.ilga.info> [laatst geraadpleegd op 22 januari 2007].

⁴ Onder “erkende slachtoffers van mensenhandel” wordt in dit ambtsbericht bedoeld op personen die als zodanig door de autoriteiten (van Albanië) worden beschouwd, hetzij omdat zij dit al dan niet vrijwillig kenbaar hebben gemaakt, hetzij omdat zij door de autoriteiten als zodanig zijn geïdentificeerd. Deze uitdrukking doelt niet op een (eventuele) verlening of verkrijging van enige (wettelijke) status of positie.

⁵ Andere geraadpleegde bronnen stellen tevens dat mannelijke prostitués, en met name mannelijke homoprostitués, relatief vaker worden vervolgd dan vrouwelijke prostituees.

⁶ UN Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Rights of the Child: Report submitted by the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and

Aan prostitutie gerelateerde misdrijven

Niet alleen prostitutie, maar ook andere feiten en handelingen die verband houden met prostitutie zijn strafbaar in Albanië. Het uitlokken, bemiddelen met als doel het verrichten van prostitutie of het verkrijgen van voordeel door anderen als prostituee(/é) te laten werken (souteneurschap) wordt bestraft met een geldboete⁷ of een gevangenisstraf van niet meer dan vijf jaar (artikel 114 WvSr). Indien de genoemde feiten onder strafverzwarende omstandigheden zijn gepleegd, wordt een gevangenisstraf van ten minste zeven en ten hoogste vijftien jaar opgelegd. Daarnaast kan de dader worden veroordeeld tot verbeurdverklaring van elk voordeel dat hij uit het strafbare feit heeft verkregen (artikel 114a WvSr). Onder verzwarende omstandigheden wordt verstaan: souteneurschap van minderjarigen of meerdere (meer dan één) meerderjarige personen; souteneurschap van een bloedverwant, aanverwant of pupil; ambtsmisbruik; bedrog, dwang, geweld of misbruik van een lichamelijk of geestelijk gebrek van het slachtoffer; souteneurschap van personen die met dwang of geweld gedwongen werden om buiten Albanië als prostituee(/é) te werken; en het verrichten van de genoemde feiten in groepsverband (artikel 114a WvSr). Het beheren, gebruiken of verschaffen van ruimte voor het verrichten van prostitutie (uitbaten van een bordeel) wordt, tot slot, bestraft met een geldboete⁸ of een gevangenisstraf van ten hoogste tien jaar (artikel 115 WvSr).

Aan prostitutie gerelateerde misdrijven worden in Albanië daadwerkelijk vervolgd.⁹

Seksuele handelingen met minderjarigen

Seksuele handelingen met jongens en meisjes jonger dan veertien jaar, dan wel met meisjes die ouder zijn dan veertien jaar maar die nog niet geslachtsrijp zijn, zijn verboden en worden bestraft met een gevangenisstraf van ten minste zeven en ten hoogste vijftien jaar. Indien het bedoelde feit gepleegd werd in groepsverband, met gebruikmaking van geweld, indien er sprake is van herhaald misbruik van een

---

child pornography, Juan Miguel Petit; Mission to Albania, E/CN.4/2006/67/Add.2, 27 maart 2006.

⁷ De maximale hoogte van de geldboete die kan worden opgelegd, wordt genoemd in artikel 34 WvSr. Omdat souteneurschap in het Albanese Wetboek van Strafrecht als een misdrijf, en niet als een overtreding wordt gekwalificeerd, kan een geldboete van ten minste tien duizend en ten hoogste twee miljoen lek worden opgelegd.

⁸ De maximale hoogte van de geldboete die kan worden opgelegd, wordt genoemd in artikel 34 WvSr. Omdat het uitbaten van een bordeel in het Albanese Wetboek van Strafrecht als een misdrijf, en niet als een overtreding wordt gekwalificeerd, kan een geldboete van ten minste tien duizend en ten hoogste twee miljoen lek worden opgelegd.

⁹ US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007 werden in het jaar 2006 in Albanië 37 personen veroordeeld voor dergelijke strafbare feiten.

minderjarige of indien het slachtoffer als gevolg van seksueel misbruik zwaar lichamelijk letsel oploopt, schrijft de wet een gevangenisstraf voor van ten minste vijftien en ten hoogste twintig jaar. Indien het kind als gevolg van de mishandeling overlijdt, dan dient er een gevangenisstraf van ten minste twintig jaar te worden opgelegd (artikel 100 WvSr). Seksuele handelingen met minderjarigen in de leeftijd tussen veertien en achttien jaar en met kinderen die geslachtsrijp zijn, zijn alleen strafbaar indien er sprake is van dwang of geweld. Dergelijke handelingen worden bestraft met een gevangenisstraf van ten minste vijf en ten hoogste vijftien jaar. Indien het bedoelde feit gepleegd wordt in groepsverband, indien er sprake is van herhaald misbruik van een minderjarige of indien het slachtoffer als gevolg van seksueel misbruik zwaar lichamelijk letsel oploopt, schrijft de wet een gevangenisstraf van ten minste tien en ten hoogste twintig jaar voor. Indien de minderjarige als gevolg van de mishandeling overlijdt, dan dient er een gevangenisstraf van ten minste twintig jaar te worden opgelegd (artikel 101 WvSr). Het bovengenoemde geldt voor zowel heteroseksuele als homoseksuele handelingen.

Toepassing van het territorialiteits- en personaliteitsbeginsel

Albanese staatsburgers kunnen in Albanië strafrechtelijk worden vervolgd voor strafbare feiten gepleegd in het buitenland. Strafvervolging is echter alleen mogelijk indien het bewuste feit ook in het land waarin het werd gepleegd strafbaar is, en indien de dader in dat land nog niet is veroordeeld voor het plegen van dat feit (artikel 6 WvSr). Het Wetboek van Strafrecht bepaalt daarnaast dat vreemdelingen die buiten Albanië handelingen verrichten met als doel het organiseren of faciliteren van prostitutie, in Albanië strafrechtelijk kunnen worden vervolgd.¹⁰ Elk ander buiten Albanië verricht feit, dat nadelige gevolgen voor het leven en de gezondheid van Albanese staatsburgers heeft, kan in Albanië strafrechtelijk worden vervolgd, doch alleen indien het bewuste feit bestraft wordt met een gevangenisstraf van ten minste vijf jaar (artikel 7 WvSr).

2.2 Aan het misdrijf van mensenhandel gerelateerde wetgeving

Volgens de Grondwet van de Republiek Albanië (hierna: Gw) heeft eenieder die zich in Albanië bevindt het recht op persoonlijke vrijheid en onschendbaarheid (artikel 27 Gw). De Grondwet verbiedt tevens alle vormen van dwangarbeid (artikel 26 Gw). Voor strafbaarstelling van Albanese burgers voor misdrijven gepleegd in het buitenland, dan wel de mogelijkheid van vervolging in Albanië wegens misdrijven gepleegd tegen Albanese burgers wordt verwezen naar paragraaf 2.1 van dit ambtsbericht. De levenslange gevangenisstraf kan alleen

¹⁰

Hoewel de wet dit niet expliciet bepaalt, mag worden aangenomen dat het alleen om het organiseren of faciliteren van prostitutie door Albanese staatsburgers gaat.

worden opgelegd aan mannen die ten tijde van het begaan van het strafbare feit ouder waren dan achttien jaar (artikel 31 WvSr).

Gratis juridische bijstand wordt in Albanië alleen verleend aan personen die strafrechtelijk worden vervolgd. Slachtoffers, onder wie ook slachtoffers van mensenhandel, kunnen geen aanspraak maken op gratis juridische bijstand van staatswege.

Wederrechtelijke vrijheidsontneming en ontvoering

Wederrechtelijke ontneming van vrijheid wordt door de Albanese wet beschouwd als een overtreding, welke bestraft wordt met een geldboete¹¹ of een gevangenisstraf van niet langer dan één jaar. Indien bij het plegen van dit feit sprake is van het berokkenen van zware lichamelijke pijn aan het slachtoffer, dan wel indien het gepleegd is in groepsverband, dan wel indien er sprake is van vrijheidsontneming van meer dan één slachtoffer door dezelfde dader(s) of herhaalde vrijheidsontneming van hetzelfde slachtoffer, wordt een gevangenisstraf van ten minste drie en ten hoogste zeven jaar opgelegd (artikel 110 WvSr).

Ontvoering en gijzeling met het oogmerk van enige winst of voordeel wordt bestraft met een gevangenisstraf van ten minste tien en ten hoogste twintig jaar. In geval van minderjarige slachtoffers schrijft het Wetboek van Strafrecht een gevangenisstraf van niet minder dan vijftien jaar voor. Voor ontvoering en gijzeling van kinderen jonger dan veertien jaar geldt een gevangenisstraf van ten minste twintig jaar. Dezelfde strafmaat geldt indien de ontvoering of gijzeling gepaard gaat met lichamelijke of geestelijke foltering van het slachtoffer, indien er sprake is van meer dan één slachtoffer, dan wel herhaalde ontvoering en gijzeling van hetzelfde slachtoffer. Indien het slachtoffer, ongeacht zijn leeftijd, als gevolg van de ontvoering of gijzeling komt te overlijden, dient de levenslange gevangenisstraf te worden opgelegd (artikel 109 WvSr). Het vrijwillig vrijlaten van het slachtoffer binnen één week na de ontvoering wordt door de Albanese wet beschouwd als een strafverzachtende omstandigheid, doch alleen indien het slachtoffer niet werd gefolterd en anderszins geen lichamenlijk letsel heeft opgelopen en indien de dader er niet in is geslaagd om zijn beoogde doel – bijvoorbeeld een politiek doel of het verkrijgen van winst of voordeel (losgeld) – te bereiken. In dergelijke gevallen wordt een gevangenisstraf van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar opgelegd (artikel 109a WvSr).

¹¹

De maximale hoogte van de geldboete die kan worden opgelegd, wordt genoemd in artikel 34 WvSr. Omdat de wederrechtelijke ontneming van vrijheid in het Albanese Wetboek van Strafrecht als een overtreding, en niet als een misdrijf wordt gekwalificeerd, kan een geldboete van niet minder dan vijf duizend en niet meer dan tweehonderd duizend lek worden opgelegd.

Mensenhandel en slavernij

Sinds 2001 kent het Albanese Wetboek van Strafrecht bijzondere bepalingen met betrekking tot mensenhandel, slavernij en gebruik van slavenarbeid.¹²

Mensenhandel wordt in de wet gedefinieerd als: “het rekruteren, vervoeren, overbrengen of het gevangen houden van personen met gebruikmaking van geweld, of elke andere vorm van dwang, ontvoering, mishandeling, machtsmisbruik of misbruik van de maatschappelijke, lichamelijke of geestelijke positie van het slachtoffer, dan wel in ruil voor betaling van geld of in ruil voor het verlenen van enig voordeel verkrijgen van toestemming van een persoon die een andere persoon in zijn macht heeft, met als doel het uitbaten van prostitutie of andere seksuele diensten door de bedoelde personen, dan wel het dwingen van de bedoelde personen tot het verrichten van arbeid of taken, of met als doel slavernij of elke andere praktijk die gelijk is aan slavernij, dan wel met als doel het afstaan door die persoon van organen ten behoeve van transplantatie of elke andere vorm van uitbuiting”. Het Wetboek van Strafrecht van Albanië differentieert tussen drie soorten mensenhandel, te weten: mensenhandel in het algemeen (artikel 110a WvSr), vrouwenhandel (artikel 114b WvSr) en kinderhandel (artikel 128b WvSr). De Albanese wetgeving voorziet in de volgende strafmaten voor personen die zich schuldig maken aan mensenhandel dan wel aan mensenhandel gerelateerde misdrijven:

- mensenhandel zoals hierboven omschreven, zonder dat er sprake is van strafverzwarende omstandigheden:
  - in geval van mensenhandel in het algemeen, een gevangenisstraf van ten minste vijf en ten hoogste vijftien jaar én een geldboete van ten minste twee en ten hoogste vijf miljoen lek;
  - in geval van vrouwenhandel een gevangenisstraf van ten minste zeven en ten hoogste vijftien jaar én een geldboete van ten minste drie en ten hoogste zes miljoen lek;
  - en tot slot in geval van kinderhandel een gevangenisstraf van ten minste zeven en ten hoogste vijftien jaar én een geldboete van ten minste vier en ten hoogste zes miljoen lek;
- het organiseren, beheren of financieren van mensenhandel:
  - in geval van mensenhandel in het algemeen, een gevangenisstraf van ten minste zeven en ten hoogste vijftien jaar én een geldboete van ten minste vier en ten hoogste zes miljoen lek;
  - in geval van vrouwenhandel, een gevangenisstraf van ten minste tien en ten hoogste vijftien jaar én een geldboete van ten minste drie en ten hoogste zes miljoen lek;

¹²

De bepalingen inzake mensenhandel en slavernij werden toegevoegd aan het Wetboek van Strafrecht bij wet nummer 8733 van 24 januari 2001. Een aantal van deze bepalingen werd vervolgens gewijzigd bij wet nummer 9188 van 12 februari 2004 (stand van zaken januari 2007).

- in geval van kinderhandel, een gevangenisstraf van ten minste tien en ten hoogste twintig jaar én een geldboete van ten minste zes en ten hoogste acht miljoen lek;
- indien er sprake is van recidive dan wel indien het plegen van het feit gepaard gaat met mishandeling van het slachtoffer, dan wel met lichamelijke of geestelijke dwang jegens het slachtoffer, en indien het tot zwaar letsel van het slachtoffer heeft geleid, dient in alle gevallen een gevangenisstraf van ten minste vijftien jaar én een geldboete van ten minste zes en ten hoogste acht miljoen lek te worden opgelegd;
- indien het slachtoffer als gevolg van de bovengenoemde handelingen is komen te overlijden, dient in alle gevallen een gevangenisstraf van ten minste twintig jaar dan wel een levenslange gevangenisstraf te worden opgelegd én:
  - in geval van mensenhandel in het algemeen, een geldboete van ten minste zeven en ten hoogste tien miljoen lek;
  - in geval van vrouwenhandel, een geldboete van ten minste zeven en ten hoogste tien miljoen lek;
  - in geval van kinderhandel, een geldboete van ten minste acht en ten hoogste tien miljoen lek.

Indien het misdrijf van mensenhandel gepleegd wordt in de uitoefening van een officiële functie bij de staatsorganen of een openbare dienst, wordt in alle gevallen zowel de gevangenisstraf als de geldboete met een kwart verhoogd.

Een slachtoffer van mensenhandel kan in Albanië middels een burgerlijke procedure schadevergoeding van de dader vorderen. In de praktijk wordt van deze mogelijkheid nooit gebruik gemaakt.

Sinds 2004 is een bijzondere rechtbank voor zware misdrijven (zogenaamde *court for serious offences*) in Tirana exclusief bevoegd om alle zaken die betrekking hebben op het misdrijf van mensenhandel te berechten.¹³ Daarvóór waren de gewone regionale rechtbanken bevoegd. De bevoegdheid van de bijzondere rechtbank beperkt zich niet alleen tot mensenhandel, maar omvat tevens andere zware misdrijven. Mensenhandel wordt in Albanië daadwerkelijk strafrechtelijk vervolgd. De exacte statistieken zijn echter niet beschikbaar.¹⁴ Hierbij dient te

---

¹³ Zie bijvoorbeeld UN Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Rights of the Child; Report submitted by the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography, Juan Miguel Petit, Mission to Albania, E/CN.4/2006/67/Add.2, 27 maart 2006 of OVSE, Analysis of the Criminal Justice System of Albania, 2006.

¹⁴ Een ter plaatse geraadpleegde bron gaf aan dat in 2006 aan de bijzondere rechtbank 36 gevallen van mensenhandel werden voorgelegd. US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007 gaat uit van 10 veroordeelde mensenhandelaren in het jaar 2006. Met betrekking tot het jaar 2005 spreekt US Department of State, Trafficking in Persons Report, 5 juni 2006 van 54 personen die veroordeeld werden wegens mensenhandel.

worden benadrukt dat, naar oordeel van de geraadpleegde bronnen, het overgrote deel van de gevallen van mensenhandel in Albanië niet geïdentificeerd wordt. Daarnaast geldt dat niet alle erkende gevallen van mensenhandel door het openbaar ministerie als zodanig worden ingebracht. Het komt voor dat om bewijs- en procestechnische redenen het openbaar ministerie ervoor kiest om aan een strafbaar feit een andere definitie dan mensenhandel te verbinden (bijvoorbeeld ‘het dwingen tot prostitutie’), dat weliswaar voor de rechter makkelijker aan te tonen is, maar hetgeen een lagere strafmaat met zich meebrengt en vaak niet tot de bevoegdheden van de bijzondere rechtbank behoort.¹⁵ Gevallen van mensenhandel, waarbij het slachtoffer het land niet verlaat (zogenaamde *internal trafficking*) worden doorgaans niet als mensenhandel, maar als prostitutie en aan prostitutie gerelateerde misdrijven beschouwd en vervolgd.

De Albanese autoriteiten zijn zich bewust van het probleem van mensenhandel. Dit kan niet alleen worden afgeleid uit de wetgevende initiatieven op dit terrein, maar ook uit het beleid dat de Albanese autoriteiten – in ieder geval in theorie – voeren. In 2005 werd door de Albanese autoriteiten een Nationale Strategie voor de Bestrijding van Mensenhandel aangenomen,¹⁶ die de prioriteiten en activiteiten van de verschillende organen benoemt.¹⁷ De coördinatie van de uitvoering van de strategie ligt in de handen van een bijzondere Nationale Coördinator voor de Bestrijding van Mensenhandel,¹⁸ welke onder het Albanese ministerie van Binnenlandse Zaken ressorteert. De coördinator heeft geen inhoudelijke, maar slechts coördinerende bevoegdheden. Binnen de Albanese politie bestaan op zowel nationaal als regionaal niveau bijzondere afdelingen belast met de opsporing van mensenhandel. Daarnaast heeft sinds juli 2006 elke Albanese regio een zogenaamd Antimensenhandel Comité, in ieder geval bestaand uit het bestuurlijke hoofd van de desbetreffende regio, het regionale politiehooft en de hoofden van instellingen verantwoordelijk voor de verlening van sociale en medische diensten en onderwijs.¹⁹ Deze teams werken nauw samen met de niet-gouvernementele

---

¹⁵ Zie onder andere US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007.

¹⁶ Zie Republic of Albania, Ministry of Interior, Office of the Deputy Minister of Interior / National Anti-Trafficking Coordinator, Albanian National Strategy for Combatting Trafficking in Human Beings, Strategic Framework and National Action Plan: 2005-2007, juli 2005.

¹⁷ Verschillende geraadpleegde bronnen geven aan dat de implementatie van de Nationale Strategie in de praktijk veel te wensen overlaat. Dit is met name te wijten aan budgettaire beperkingen.

¹⁸ Momenteel wordt deze functie bekleed door mevrouw Iva Zajmi (stand van zaken maart 2007).

¹⁹ Onder andere Republic of Albania, Ministry of Interior, National Coordinator on the Fight against Trafficking in Human Beings, Short-term priorities for the prevention and fight against trafficking in human beings and some of the main achievements in 2006 en Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa, Honouring of obligations and commitments by Albania, Doc. 11115, 20 december 2006.

organisaties die actief zijn op het terrein van opvang van – onder andere – slachtoffers van mensenhandel.

Illegale grensoverschrijding en mensensmokkel

Het illegaal overschrijden van de Albanese landsgrens wordt gezien als een overtreding, die bestraft wordt met een geldboete²⁰ of een gevangenisstraf van niet langer dan twee jaar. Indien bij het plegen van het illegaal overschrijden van de landsgrens sprake is van winstoogmerk, wordt een gevangenisstraf van niet langer dan tien jaar opgelegd (artikel 297 WvSr). Mensensmokkel, in de wet gedefinieerd als “het ter beschikking stellen of het gebruik maken van enig vervoersmiddel met als doel het verlenen van hulp aan het illegaal overschrijden van de landsgrens” wordt bestraft met een geldboete²¹ of een gevangenisstraf van niet langer dan drie jaar. Indien bij het plegen van mensensmokkel sprake is van winstoogmerk, wordt een gevangenisstraf van ten minste vijf en ten hoogste zeven jaar opgelegd. Indien een van de personen die illegaal de landsgrens overschrijden zwaar letsel oploopt of komt te overlijden, dient een gevangenisstraf van niet minder dan zeven jaar te worden opgelegd (artikel 298 WvSr).

Bij elke grensoverschrijding door een minderjarige, dient een notarieel gewaarmerkte verklaring van beide ouders te worden overgelegd dat het kind (zonder begeleiding) naar het buitenland mag reizen. Indien de ouders gescheiden zijn, moet eveneens een dergelijke verklaring worden overgelegd, dit in verband met de mogelijkheid van internationale ontvoering van het kind door een van de ouders.

Illegale grensoverschrijding en mensensmokkel worden daadwerkelijk strafrechtelijk vervolgd in Albanië.²² Sinds april 2006 geldt in Albanië een driejarig moratorium op het gebruik van kleine boten.²³ Sinds november 2005 kent Albanië een totaalverbod op het varen met speedboten.²⁴ Deze maatregelen

---

²⁰ De maximale hoogte van de geldboete die kan worden opgelegd, wordt genoemd in artikel 34 WvSr. Omdat in het illegal overschrijden van de landsgrens Albanese Wetboek van Strafrecht als een overtreding, en niet als een misdrijf wordt gekwalificeerd, kan een geldboete van niet minder dan vijf duizend en niet meer dan tweehonderd duizend lek worden opelegd.

²¹ De maximale hoogte van de geldboete die kan worden opgelegd, wordt genoemd in artikel 34 WvSr. Omdat mensensmokkel in het Albanese Wetboek van Strafrecht als een misdrijf, en niet als een overtreding wordt gekwalificeerd, kan een geldboete van ten minste tien duizend en ten hoogste twee miljoen lek worden opgelegd.

²² Volgens US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007 werden in het jaar 2006 in Albanië 66 personen veroordeeld wegens het verlenen van hulp aan illegale grensoverschrijding.

²³ Gazeta Wyborcza, Motorówką w Albanii niet popływasz, 4 april 2006.

²⁴ Trouw, Mensensmokkel vindt nu meer in het geniep plaats, 8 maart 2007.

werden ingesteld in een poging om het fenomeen van (illegale) overtochten vanuit Albanië naar Italië tegen te gaan.

Valse documenten en afgifte van paspoorten

Valse documenten

Het vervalsen van documenten of het gebruikmaken van vervalste documenten wordt bestraft met een geldboete of een gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar (artikel 186 WvSr). Dezelfde strafmaten gelden voor het vervalsen of het gebruikmaken van vervalste akten van burgerlijke stand (artikel 191 WvSr). Indien het een identiteits- of reisdocument of een visum betreft, wordt een geldboete of een gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaar opgelegd (artikel 189 WvSr).

*Afgifte van paspoorten in Albanië*²⁵

Alle Albanese staatsburgers hebben het recht op een internationaal geldig reisdocument (paspoort).²⁶ Een Albanees paspoort is, afhankelijk van het geval, vijf of tien jaar geldig. Paspoorten van personen jonger dan 16 jaar zijn vijf jaar geldig. In alle andere gevallen is een paspoort tien jaar geldig. De geldigheid van een paspoort wordt in Albanië niet verlengd, maar in plaats daarvan wordt een nieuw document afgegeven.²⁷

Een paspoort wordt in Albanië aangevraagd bij het politiekantoor in de plaats waar de verzoeker ingeschreven staat (en niet in de plaats van bijvoorbeeld werkelijk verblijf). In beginsel dient het verzoek in persoon te worden gedaan, maar in uitzonderlijke gevallen – zoals verblijf in het buitenland of invaliditeit – mag een verzoek ook door een gemachtigde derde worden ingediend, indien de verzoeker daardoor niet in staat is bij het politiekantoor te verschijnen. In een dergelijk geval moet de gemachtigde wel over een notarieel gewaarmerkte machtiging beschikken.

Albanesen die in het buitenland verblijven, kunnen een verzoek bij een Albanese ambassade of een consulaat indienen.²⁸ Zij kunnen eveneens een persoon in Albanië machtigen om het verzoek in de plaats waar de verzoeker staat geregistreerd te verzorgen. Voor minderjarigen die jonger zijn dan 16 jaar wordt een paspoort door (een van) de ouder(s) aangevraagd. Indien de ouders gescheiden

---

²⁵ Informatie verstrekt door de Albanese autoriteiten in februari 2007.

²⁶ Voor een zeer gedetailleerde beschrijving van de Albanese staatsburgerschapswetgeving zie Elsevier Overheid, [Nationaliteitswetgeving](#) (losbladige editie), [Albanië](#) of <http://www.kennisbanknationaliteitswetgeving.nl> [laatst geraadpleegd op 15 maart 2007].

²⁷ Volgens een andere bron is het echter wettelijk wél mogelijk om de geldigheid van een paspoort éénmaal te verlengen.

²⁸ Hierbij dient te worden aangetekend dat een Albanese ambassade of consulaat niet verantwoordelijk is voor de afgifte van een reisdocument, maar slechts het verzoek en de benodigde stukken doorgeleid naar het politiekantoor in de plaats in Albanië waar de verzoeker staat ingeschreven.

zijn, wordt het verzoek ingediend door de ouder aan wie het kind is toegewezen. Personen die ouder zijn dan zestien jaar – met inbegrip van minderjarigen in de leeftijd tussen 16 en 18 jaar – kunnen zelf een verzoek indienen. Voor handelingsonbekwamen (bijvoorbeeld mensen met een geestelijke handicap die onder curatele staan) wordt de aanvraag door de wettelijke vertegenwoordiger of voogd ingediend, waarbij de vertegenwoordiger/voogd een kopie moet overleggen van de rechterlijke beslissing waaruit blijkt dat hij de wettelijke vertegenwoordiger is van de betrokkene.

Bij een aanvraag worden de volgende stukken overgelegd:

- 1) één ingevuld verzoekformulier;
- 2) de geboorteakte van de verzoeker voorzien van een pasfoto;
- 3) 4 pasfoto's (4 x 5 centimeter).

De leges die in geval van afgifte van een paspoort worden geheven, bedragen vijf duizend lek.

Indien het verzoek in persoon wordt ingediend, houdt de politie een kort gesprek met de verzoeker. De politie controleert tijdens het gesprek of alle nodige stukken zijn ingeleverd en of deze stukken aan de wettelijke vereisten voldoen. Daarnaast is de politieagent verplicht om te controleren of de persoon die op de ingeleverde pasfoto's is afgebeeld, daadwerkelijk de aanvrager is. Het verzoek wordt geregistreerd bij het politiebureau waar het is ingediend. Vervolgens is de politie gehouden om de ingeleverde geboorteakte te verifiëren bij de gemeente die de akte heeft afgegeven. Daarna controleert de politie of de naam van de betrokkene op de lijst van gezochte personen staat. Indien de ingeleverde stukken aan de wettelijke vereisten voldoen en de verzoeker door de Albanese autoriteiten niet wordt gezocht, wordt het dossier doorgestuurd naar een van de twaalf regionale politiekantoren die verantwoordelijk zijn voor het daadwerkelijk aanmaken van paspoorten. Dat politiekantoor is gehouden in het paspoortregister te controleren of aan betrokkene door een van de andere kantoren reeds een paspoort is afgegeven, dat op het moment van het verzoek nog steeds geldig is. Het paspoortregister wordt dagelijks door alle twaalf kantoren gevoed en geraadpleegd. De grenspolitie heeft toegang tot het bedoelde register.²⁹

In het (standaard)verzoekformulier dat ingevuld moet worden, wordt de vraag gesteld (een hokje dat aangekruist moet worden) of het een eerste verzoek om een nieuw paspoort betreft dan wel een verzoek omdat het oudere paspoort is verlopen, gestolen, verloren of beschadigd. In het geval van verlies van een paspoort dient de verzoeker een (standaard)verklaring te ondertekenen, waaruit blijkt dat er daadwerkelijk sprake is van verlies en dat de betrokkene weet dat op het moment

²⁹

Hierbij dient te worden vermeld dat dit een elektronisch register is. In verband met (frequente) stroomstoringen in Albanië kan dit register niet te allen tijde onbeperkt worden geraadpleegd.

van de afgifte van een nieuw reisdocument, zijn oude paspoort in het paspoortregister als 'ongeldig' wordt aangemerkt. Zelfs indien na afgifte van een nieuw paspoort het oude paspoort wordt gevonden, blijft het oude paspoort ongeldig. Deze procedure geldt ook in geval van een gestolen reisdocument. Indien het aangifte van een nieuw reisdocument betreft omdat het oude document is verlopen, wordt het oude paspoort ongeldig gemaakt (twee gaten geperforeerd) en aan de betrokkene teruggegeven.³⁰ Bij afgifte van een nieuw reisdocument wordt het oude reisdocument in het paspoortregister altijd als 'ongeldig' aangemerkt.

Indien bepaalde gegevens uit een oud paspoort gekoppeld zijn aan bijvoorbeeld een bankrekening of een verblijfsvergunning in een ander land, wordt door de politie samen met een nieuw reisdocument een verklaring afgegeven, waarin de reden van de afgifte van het nieuwe paspoort vermeld wordt samen met de gegevens van het oude paspoort (het registratienummer en de datum van afgifte). Desgewenst kan een dergelijke verklaring voor gebruik in het buitenland door het Albanese ministerie van Buitenlandse Zaken worden gelegaliseerd.

In geval van diefstal, verlies of beschadiging van een paspoort, wordt in Albanië aan de houder een geldboete van vijf duizend lek opgelegd. Geen boete wordt opgelegd als er sprake is van aantoonbare overmacht, bijvoorbeeld brand, een natuurramp of beroving. Het openbaar ministerie stelt vast of er inderdaad sprake was van overmacht. De boete dient samen met de leges voor een nieuw paspoort te worden betaald. Geen boete wordt opgelegd aan invaliden, gepensioneerden en oorlogsveteranen.

De wet schrijft voor dat een paspoort binnen één maand na de datum van het indienen van het verzoek moet worden afgegeven. In de praktijk wordt een paspoort binnen circa twee weken afgegeven. In uitzonderlijke gevallen, op verzoek van de aanvrager, kan de procedure worden verkort. Er bestaan noodpaspoorten in Albanië maar in principe moet de gehele afgifteprocedure, zoals hierboven beschreven, worden doorlopen. Het verzoek en de daadwerkelijke afgifte vinden ook dan plaats waar men geregistreerd staat.

Een paspoort moet in principe door de betrokkene in persoon worden opgehaald bij het politiekantoor waar het werd aangevraagd, tenzij er sprake is van dezelfde uitzonderingen als in geval van aanvraag (zie hierboven). Ook in dit geval gelden dezelfde vereisten met betrekking tot vertegenwoordiging en machtiging.

Sinds februari 2002 geldt in Albanië een nieuw model voor paspoorten. Met ingang van februari 2007 werd het oude paspoortmodel ongeldig verklaard, ook

³⁰

In de praktijk wordt het paspoort zelden geperforeerd, maar doorgaans aan de betrokkene geretourneerd.

ten aanzien van paspoorten die op dat moment nog geldig waren. Oude paspoorten moeten worden omgewisseld voor een nieuw exemplaar.

2.3 Internationale regelgeving

Albanië is partij bij de belangrijkste internationale instrumenten ter bescherming van mensenrechten, waaronder, voor zover in de huidige context relevant:

- de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;³¹
  - het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;³²
  - het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen;³³
  - het Verdrag inzake de rechten van het kind;³⁴
  - het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM);³⁵
- en daarnaast in het bijzonder:
- het Slavernijverdrag;³⁶
  - het Aanvullend Verdrag inzake de afschaffing van de slavernij, de slavenhandel en met slavernij gelijk te stellen instellingen en praktijken;³⁷
  - het Verdrag tot bestrijding van mensenhandel en uitbuiting van anderen door prostitutie;³⁸
  - het Protocol inzake de voorkoming, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel tot aanvulling

---

³¹ Albanië is sinds 14 december 1955 lid van de Verenigde Naties; zie <http://www.un.org> [laatst geraadpleegd op 22 januari 2007].

³² Albanië is op 4 januari 1992 toegetreden tot dit verdrag; zie Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Status of Ratification of the Principal International Human Rights Treaties, 9 juni 2004.

³³ Albanië is op 10 juni 1994 toegetreden tot dit verdrag; zie Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Status of Ratification of the Principal International Human Rights Treaties, 9 juni 2004.

³⁴ Albanië is op 28 maart 1992 toegetreden tot dit verdrag; zie Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Status of Ratification of the Principal International Human Rights Treaties, 9 juni 2004.

³⁵ Het EVRM is voor Albanië op 2 oktober 1996 in werking getreden; zie <http://conventions.coe.int> [laatst geraadpleegd op 23 januari 2007].

³⁶ Verdrag van Genève van 25 september 1926. Albanië is op 2 juli 1957 toegetreden tot dit verdrag; zie <http://www.unhcr.ch> [laatst geraadpleegd op 23 januari 2007].

³⁷ Verdrag van Genève van 7 september 1956. Albanië is 6 november 1958 toegetreden tot dit verdrag; zie <http://www.unhcr.ch> [laatst geraadpleegd op 23 januari 2007].

³⁸ Verdrag van New York van 21 maart 1950. Albanië is op 6 november 1958 toegetreden tot dit verdrag; zie <http://www.unhcr.ch> [laatst geraadpleegd op 23 januari 2007].

van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad.³⁹

Daarnaast is Albanië partij bij de aan het misdrijf van mensenhandel gerelateerde conventies nummer 29, 105 en 182 van de *International Labour Organization* (ILO) betreffende, respectievelijk, gedwongen arbeid en dwangarbeid,⁴⁰ de afschaffing van dwangarbeid⁴¹ en de afschaffing van de ergste vormen van kinderarbeid.⁴²

Op 6 februari 2007 heeft Albanië het Verdrag van de Raad van Europa ter bestrijding van mensenhandel geratificeerd.⁴³

2.4 Terug- en overnameovereenkomst

Op het niveau van de Europese Unie bestaat er met Albanië een terug- en overnameovereenkomst. Op grond van dit verdrag is vervolgens een uitvoeringsprotocol tussen Albanië enerzijds en de Benelux-staten anderzijds afgesloten. Dit protocol is nog niet operationeel. Het uitvoeringsprotocol zal in werking treden zodra alle vier partijen aan de depositaris van het verdrag – in dit geval België – een notificatie hebben gezonden dat ieder land afzonderlijk zijn nationale goedkeuringsprocedure heeft voltooid.⁴⁴

---

³⁹ Albanië is op 21 augustus 2002 toegetreden tot dit protocol; zie <http://www.unodc.org> [laatst geraadpleegd op 23 januari 2007].

⁴⁰ Albanië heeft deze conventie op 25 juni 1957 geratificeerd; zie <http://www.ilo.org> [laatst geraadpleegd op 22 januari 2007].

⁴¹ Albanië heeft deze conventie op 27 februari 1997 geratificeerd; zie <http://www.ilo.org> [laatst geraadpleegd op 22 januari 2007].

⁴² Albanië heeft deze conventie op 2 augustus 2001 geratificeerd; zie <http://www.ilo.org> [laatst geraadpleegd op 22 januari 2007].

⁴³ Zie <http://www.coe.int> [laatst geraadpleegd op 7 maart 2007]. Dit verdrag is nog niet in werking getreden (stand van zaken maart 2007).

⁴⁴ Stand van zaken februari 2007.

3 Maatschappelijk kader

3.1 Maatschappelijke positie van de vrouw

Maatschappelijke en sociaaleconomische positie van de vrouw

Volgens de Grondwet genieten vrouwen in Albanië dezelfde rechten als mannen (artikel 18 lid 2 Gw). In het (officiële) familierecht van Albanië is de vrouw gelijk aan de man.⁴⁵ Albanië heeft tevens een aantal internationale instrumenten inzake de rechten van de vrouw geratificeerd.⁴⁶

In de praktijk is de positie van vrouwen in de Albanese samenleving ondergeschikt aan die van de man. De traditionele, patriarchale ordening van de Albanese maatschappij is over het algemeen terug te vinden binnen alle bevolkingsgroepen van Albanië, ongeacht de sociale klasse, woonplaats of religie. Voor zover het de achtergronden van (potentiële) slachtoffers van mensenhandel betreft, bestaat deze groep volgens de geraadpleegde bronnen grotendeels uit relatief slecht opgeleide jonge vrouwen en meisjes (doorgaans in de leeftijd tussen 16 en 25 jaar) uit economisch achtergestelde families, of met andere woorden personen die in ieder geval tot de meest kwetsbare groepen binnen de Albanese maatschappij behoren.

In de noordelijke delen van Albanië⁴⁷ is de positie van de vrouw voor een deel bepaald door (een interpretatie van) de voorschriften van de *kanun*.⁴⁸ Volgens de *kanun* is de vrouw ondergeschikt aan de man en dient zij hem ook te gehoorzamen. Afhankelijk van de situatie, is de vrouw gehoorzaamheid verschuldigd aan haar vader, oudste broer of echtgenoot. De man heeft het recht om de vrouw te corrigeren, desnoods met geweld. Ook op het gebied van het

---

⁴⁵ Voor een gedetailleerde beschrijving van het familierecht van Albanië wordt verwezen naar <http://www.kennisbankibs.nl> of <http://www.kennisbankinternationaleburgerlijkstand.nl> [laatst geraadpleegd op 20 februari 2007].

⁴⁶ Zie paragraaf 2.3 van dit ambtsbericht.

⁴⁷ Het betreft hier met name de regio's Kukës, Has, Tropoje, Dibër, Malësi, Madhe, Bulqizë en Librazhd in het noordoosten van Albanië. Deze regio's gelden van oudsher als de armste, minst ontwikkelde gebieden in Albanië. Volgens CIES / Tjeter Vizion / Europese Unie, Unequity, Gender Violence and Trafficking, april 2006, woont circa 80% van alle Albanese die aangewezen zijn op sociale bijstand in deze regio's.

⁴⁸ De *kanun*, en met name een bijzondere vorm van de *kanun*, de *Kanun i Lekë Dukagjinit*, is een oude Albanese vorm van gewoonterecht, dat zich in de noordelijke, bergachtige delen van de door etnische Albanese bewoonde gebieden door de eeuwen heen heeft ontwikkeld. De *kanun*, die sterk gebaseerd is op traditionele gewoonten, normen en waarden als onvoorwaardelijke loyaliteit aan de familie en clan, eer en gastvrijheid, regelt alle aspecten van het dagelijks leven van een rurale gemeenschap, variërend van bijvoorbeeld het familie- en erfrecht tot bepaalde aspecten van het strafrecht. Voor meer informatie over de *kanun* zie ook het algemeen ambtsbericht Kosovo van december 2006. Voor een uitgave van deze vorm van de *kanun* zie bijvoorbeeld Shtjefën Gjeçov, Kanuni i Lekë Dukagjinit / The Code of Lekë Dukagjini, 1989.

traditionele familierecht dat geregeld is in de *kanun*, is de positie van vrouwen achtergesteld in vergelijking met die van mannen. De zeggenschap van vrouwen over hun eigendommen en kinderen is gering.⁴⁹ Verschillende geraadpleegde bronnen benadrukken dat in de praktijk de voorschriften van de *kanun* niet (strikt) worden nageleefd en dat een – vaak persoonlijke en onjuiste – interpretatie van deze oude code gebruikt of misbruikt wordt ter rechtvaardiging van of als excuus voor bepaald gedrag, met inbegrip van criminele handelingen. In de context van de *kanun* dient tot slot te worden vermeld dat het ontvoeren van een meisje of vrouw, dan wel het aangaan van een schijnhuwelijk met als doel het dwingen van de vrouw tot prostitutie, volgens de regels van de *kanun* als een zware schending van de familie-eer kan worden gezien, welke tot bloedwraak – in het Albanees *gjakmarrja* genoemd – gericht tegen de dader of zijn familie kan leiden.⁵⁰

De economische hervormingen die na het instorten van het communistische systeem in Albanië in gang werden gezet, zijn nog niet (geheel) verwezenlijkt. Gemeten naar Westerse maatstaven hebben de meeste Albanese nog steeds te maken met een lage levensstandaard, relatief hoge werkloosheid, lage lonen en beperkte mogelijkheden tot persoonlijke ontplooiing.⁵¹ Dit geldt ook voor Albanese vrouwen. In individuele gevallen is de sociaaleconomische positie van vrouwen, net als in andere landen, afhankelijk van verschillende factoren, zoals de sociale afkomst van betrokkene, haar opleiding, woonplaats (grote stad of op het platteland), enzovoort.

Alleenstaande vrouwen

Het is niet mogelijk om de positie van alleenstaande vrouwen in Albanië in algemene zin te beschrijven. De situatie van alleenstaande vrouwen is, net als in

---

⁴⁹ Zie bijvoorbeeld Schweizerische Flüchtlingshilfe, Kosovo, Bedeutung der Tradition im heutigen Kosovo, 24 november 2004.

⁵⁰ Het fenomeen van bloedwraak kwam oorspronkelijk alleen in het noordelijke deel van Albanië voor. Door migratie komt het fenomeen ook in andere delen van het land (met name in Tirana) en in het buitenland voor, met dien verstande dat de families of clans die in bloedwraak verwickeld zijn, doorgaans uit het noorden van Albanië afkomstig zijn. De geraadpleegde experts geven tevens aan dat in de praktijk bloedwraak in de context van criminele afrekeningen tussen rivaliserende families en clans moet worden gezien. Voor aanvullende informatie over bloedwraak zie paragraaf 2.4.6 van het algemeen ambtsbericht Kosovo van december 2006 of US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007. Zie ook UN Economic and Social Council, Committee on Economic, Social and Cultural Rights, Consideration of Reports Submitted by State Parties under Articles 16 and 17 of the Covenant; Albania, E/C.12/ALB/CO/1, 24 november 2006.

⁵¹ Volgens CIES / Tjeter Vizion / Europese Unie, Unequity, Gender Violence and Trafficking, april 2006, leeft tussen 25% en 30% van de Albanese bevolking onder de armoedegrens. Volgens Internationaal Monetair Fonds, IMF Executive Board Concludes 2006 Article IV Consultation with Albania, Public Information Notice (PIN) No. 06/80, 26 juli 2006, leefde in 2005 circa 18,5% van de Albanese bevolking onder de armoedegrens.

alle andere landen in de wereld, sterk afhankelijk van persoonsgebonden factoren van elk individueel geval. Hiertoe kunnen bijvoorbeeld de sociale klasse waartoe een vrouw behoort, de opleiding die zij heeft genoten, (persoonsgebonden) mate van emancipatie of de financiële situatie van de vrouw worden gerekend.

In het algemeen kan worden gesteld dat meisjes en jonge vrouwen bij hun ouders of andere familieleden blijven wonen, totdat zij getrouwd zijn. Door de traditioneel zeer sterke familie- en clanbanden en de wederzijdse sociaaleconomische afhankelijkheid en de slechte economische situatie in Albanië, komt het fenomeen van “alleenstaande personen” in de Westerse zin van het woord zelden voor in de Albanese maatschappij. De (kleine) groep van “alleenstaande” vrouwen in de Westerse zin van het woord bestaat in Albanië uit met name jonge, goed opgeleide vrouwen die in vrijwel alle gevallen in de grote steden – met name Tirana – wonen en omdat zij een baan hebben in eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Vrouwen die ervoor kiezen om ongehuwd te blijven, kunnen geconfronteerd worden met onbegrip van de omgeving (familie, vrienden, burens). Dit geldt in nog sterkere mate voor ongehuwde vrouwen met kinderen en kan in bepaalde gevallen, met name voor vrouwen afkomstig van traditionele milieus, leiden tot verstoting door de familie. Buiten de grote steden komt het fenomeen van “alleenstaanden” niet of zeer zelden voor.

Huiselijk geweld⁵²

Huiselijk geweld blijft een groot probleem in Albanië.⁵³ Over het algemeen wordt huiselijk geweld in Albanië door iedereen – met inbegrip van de rechtshandhavende organen, maar vaak ook door het slachtoffer zelf – als een privé aangelegenheid beschouwd en om die reden niet gemeld.⁵⁴ De Albanese autoriteiten voeren geen (bijzonder) beleid voor de bestrijding van het fenomeen van huiselijk geweld.⁵⁵ Albanië kent evenmin bijzondere strafwetgeving ten

---

⁵² Inzake huiselijk geweld in Albanië zie Amnesty International, Albania: Violence against women in the family, ‘It’s not her shame’, EUR 11/005/2006, 19 april 2006 en Albania: a step forward for justice for women, EUR 11/001/2006; 26 januari 2006.

⁵³ Zie bijvoorbeeld UN Economic and Social Council, Committee on Economic, Social and Cultural Rights, Consideration of Reports Submitted by State Parties under Articles 16 and 17 of the Covenant; Albania, E/C.12/ALB/CO/1, 24 november 2006. Volgens US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007 verloren in de periode 2002-2003 circa 56 vrouwen en meisjes in heel Albanië het leven als gevolg van huiselijk geweld.

⁵⁴ Zie bijvoorbeeld Amnesty International, Europe and Central Asia; Summary of Amnesty International’s Concerns in the Region, January – June 2006, EUR 01/017/2006, december 2006.

⁵⁵ Zie bijvoorbeeld US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2005, 8 maart 2006 en Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007; OVSE, Analysis of the Criminal Justice System of Albania, 2006; CIES / Tjeter Vizion / Europese Unie, Unequity, Gender Violence and Trafficking, april 2006; of UN Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Rights of the Child;

aanzien van huiselijk geweld. Gevallen van huiselijk geweld vallen onder de brede definitie van geweld en zijn strafbaar, dit met inachtneming van de bijzondere omstandigheden van elk geval.⁵⁶ Sinds december 2006 kent Albanië een bijzondere procedure voor de burgerlijke rechter, waarbij het slachtoffer het instellen van bijzondere beschermende maatregelen kan vorderen.⁵⁷

Albanië telt circa 6 telefonische *hotlines* voor slachtoffers van huiselijk geweld.⁵⁸ Vrouwen die zich aan huiselijk geweld willen onttrekken, kunnen opvang vinden in één van verschillende opvangcentra verspreid over het hele land.⁵⁹

Verkrachting

Verkrachting, met inbegrip van verkrachting binnen het huwelijk, is strafbaar in Albanië (artikel 100 tot en met 106 WvSr). Seksuele handelingen met minderjarigen jonger dan 14 jaar (zie paragraaf 2.1 van dit ambtsbericht), evenals seksuele handelingen met bloedverwanten zijn eveneens verboden en strafbaar, ook indien er bij het plegen van het bewuste feit geen sprake is van dwang. De Albanese wet maakt onderscheid tussen heteroseksuele en homoseksuele verkrachting, waarbij ook verschillende strafmaten van toepassing zijn. Verkrachting wordt in Albanië, afhankelijk van de omstandigheden, bestraft met een gevangenisstraf van ten minste twee en ten hoogste twintig jaar.

Op verkrachting rust in Albanië een groot maatschappelijk taboe, waardoor veel gevallen van verkrachting niet worden gerapporteerd. Verkrachting binnen het huwelijk wordt over het algemeen niet beschouwd als een strafbaar feit. In de praktijk wordt deze vorm van verkrachting niet of nauwelijks vervolgd.⁶⁰

Report submitted by the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography, Juan Miguel Petit; Mission to Albania, E/CN.4/2006/67/Add.2, 27 maart 2006.

⁵⁶ OVSE, Analysis of the Criminal Justice System of Albania, 2006. Zie Titel II van het Albanese Wetboek van Strafrecht (strafbare feiten tegen personen).

⁵⁷ US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007.

⁵⁸ Stand van zaken maart 2007; zie US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007.

⁵⁹ Vaak, maar niet in alle gevallen, betreft het dezelfde centra, waar ook slachtoffers van mensenhandel worden opgevangen; zie paragraaf 3.4 van dit ambtsbericht.

⁶⁰ US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2004, 28 februari 2005; Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2005, 8 maart 2006 en Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007.

3.2 Minderjarigen

Minderjarigheid en de sociaaleconomische positie van minderjarigen

Minderjarig zijn in Albanië personen die de 18-jarige leeftijd nog niet hebben bereikt. Onderscheid tussen kinderen geboren binnen een huwelijk en buitenechtelijke kinderen is niet toegestaan.⁶¹

Jongeren worden in sociaal en cultureel opzicht geenszins als zelfstandig beschouwd. Alleenwonende jongeren vormen een uitzondering. Zij nemen over het algemeen niet zelfstandig deel aan het arbeidsproces, maar helpen vaak mee in een familiezaak (boerderijen, winkels of restaurants of straatverkoop). Over het algemeen geldt dat jongeren bij hun ouders wonen tot het moment dat zij gaan trouwen. Dit gegeven is zonder onderscheid van toepassing op jongens en meisjes, zowel op het platteland als in de stad. De sociaaleconomische situatie van jongeren maakt hierin weinig verschil. Door de hechte familiebanden en slechte economische omstandigheden komt het bovendien vaak voor dat verschillende generaties onder één dak wonen.

Minderjarigen zonder ouderlijke opvang

Minderjarigen die niet langer adequate ouderlijke zorg krijgen, worden over het algemeen opgevangen door familieleden (*extended family*). Daarnaast kunnen kinderen worden opgevangen in een van de verschillende staatstehuizen voor permanente opvang (weeshuizen), dan wel een van de opvanghuizen voor tijdelijke opvang van verlaten en verwaarloosde kinderen en wezen die geleid worden door niet-gouvernementele organisaties. Bovendien bestaan er in Albanië verschillende kleinschalige privé initiatieven op dit gebied.

Leerplicht

Leerplichtig in Albanië zijn kinderen die jonger zijn dan 16 jaar. Eenieder heeft het recht op negen jaar gratis basisonderwijs. De leerplicht wordt over het algemeen nageleefd. Volgens schattingen van UNICEF ging circa 90% van alle jongens en meisjes in de leeftijd tussen 7 en 14 jaar daadwerkelijk naar school. Het komt in de praktijk echter vaak voor, met name op het platteland, dat kinderen het verplichte basisonderwijs vroegtijdig verlaten om hun ouders te helpen met het werk.⁶²

---

⁶¹ Zie <http://www.kennisbankibs.nl> of <http://www.kennisbankinternationaleburgerlijkestand.nl> [laatst geraadpleegd op 20 februari 2007].

⁶² US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2005, 8 maart 2006 en Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007.

Minderjarige slachtoffers van mensenhandel

Erkende minderjarige slachtoffers van mensenhandel worden in de regel door de politie doorverwezen naar een van de opvanghuizen, hetzij het staatsopvanghuis, hetzij een van de huizen geleid door niet-gouvernementele organisaties. Re-integratie van minderjarige slachtoffers van mensenhandel wordt uitsluitend verricht door niet-gouvernementele organisaties.

3.3 Sociale acceptatie⁶³

Prostitutie is in Albanië een algemeen bekend fenomeen. Een aantal Albanese vrouwen is in Albanië en in het buitenland werkzaam in de prostitutie om op deze manier in het levensonderhoud te kunnen voorzien.⁶⁴ In Albanië bestaat echter over het algemeen een negatief beeld van personen die in de prostitutie werken of hebben gewerkt. Dit geldt ook voor slachtoffers van mensenhandel. Verhandelde vrouwen worden door hun omgeving en de maatschappij, niet zelden met inbegrip van de rechtshandhavende organen zoals leden van de politie of het openbaar ministerie,⁶⁵ niet beschouwd als slachtoffer. Vooral buiten de grote steden waar de sociale controle relatief sterk is, en met name in de noordelijke delen van Albanië, zien terugkerende slachtoffers van mensenhandel zich zeer vaak geconfronteerd met stigmatisering en verstoting door de plaatselijke omgeving, (naaste) familie, vrienden en burens.⁶⁶ Een vrouw die bekend komt te staan als prostituee zal in haar omgeving, in het minst erge geval, geen normaal sociaal leven op kunnen bouwen. Er zijn zelfs enkele gevallen bekend – allemaal in het noorden van Albanië – van teruggekeerde slachtoffers van mensenhandel die door hun eigen familieleden zijn vermoord in een poging om de geschonden familie-eer te zuiveren. Het komt niet zelden voor dat uit angst voor verstoting en stigmatisering vrouwen niet bereid zijn hun ervaringen met anderen te delen. De over het algemeen zeer lage bereidheid om na terugkeer in Albanië aangifte te doen tegen de daders (zie ook paragraaf 3.5 van dit ambtsbericht) kan voor een deel verklaard worden door de angst dat de achtergronden en de geschiedenis van betrokkenen op deze manier bekend worden.

---

⁶³ Onder andere US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007 of Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, Honouring of obligations and commitments by Albania, Doc. 11115, 20 december 2006.

⁶⁴ Zie bijvoorbeeld UNICEF / UNOHCHR / OSCE ODIHR, Trafficking in Human Beings in South Eastern Europe, 2003.

⁶⁵ Volgens de geraadpleegde bronnen komt het nog steeds voor dat slachtoffers van mensenhandel door bijvoorbeeld politieagenten beschimpt en uitgelachen worden. Door de vele bewustwordingscampagnes binnen de politie komt dergelijk gedrag echter steeds minder vaak voor.

⁶⁶ Zie bijvoorbeeld Trouw, Verhandelde vrouw krijgt bij terugkeer zelden warm welkom, 3 maart 2007.

Albanië kent van oudsher een sterke migratietraditie.⁶⁷ Jongeren worden vaak door hun families en omgeving actief aangemoedigd om – al dan niet legaal – te migreren op zoek naar werk en inkomens. Niet zelden wordt de overtocht van een jongere door de hele familie (in de zin van *extended family*) gezamenlijk gefinancierd in de verwachting dat de betrokkene daarna middels overmakingen het gezin financieel zal steunen. Personen, inclusief slachtoffers van mensenhandel, die (gedwongen) terugkeren naar Albanië en die niet in staat zijn (geweest) om de familie in Albanië financieel te ondersteunen, worden over het algemeen door de omgeving als mislukking beschouwd.

3.4 Opvangmogelijkheden en maatschappelijke re-integratie

Opvang en re-integratie van (teruggekeerde) slachtoffers van mensenhandel worden vooral geboden door niet-gouvernementele organisaties en in slechts beperkte mate door de Albanese autoriteiten. Opvang is met name gericht op vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel.

Albanië telt momenteel vijf opvanghuizen voor slachtoffers van mensenhandel:

- twee opvanghuizen in de hoofdstad Tirana (één in 2003 opgericht opvanghuis geleid door de Albanese autoriteiten en één opvanghuis / re-integratiecentrum geleid door de niet-gouvernementele organisatie *Different and Equal*);
- één opvanghuis in de stad Vlorë geleid door de niet-gouvernementele organisatie *Vatra*;
- één opvanghuis in de stad Elbasan geleid door de niet-gouvernementele organisatie *Tjeter Vizion*. Dit opvanghuis heeft twee filialen, één voor volwassenen en jongvolwassenen en één voor kinderen;
- één opvanghuis in de stad Gjirokastra gefinancierd door USAid.

Hierbij dient te worden aangetekend dat het door de Albanese autoriteiten geleide opvanghuis in Tirana alleen wordt gebruikt voor eerste noodopvang. Langdurig verblijf in dit opvanghuis is alleen mogelijk voor bedreigde slachtoffers met een verhoogd risico op represailles (zie paragraaf 3.5 van dit ambtsbericht).

Slachtoffers van mensenhandel die in het door de autoriteiten geleide opvanghuis verblijven, worden doorgaans na enkele dagen of weken – dit afhankelijk van de

⁶⁷

Volgens schattingen van UN Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Rights of the Child; Report submitted by the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography, Juan Miguel Petit, Mission to Albania, E/CN.4/2006/67/Add.2, 27 maart 2006 is, sinds het ineestorten van het communistische systeem, circa 20% van de Albanese bevolking vertrokken naar het buitenland. Zie in deze context ook UNICEF / UNOHCHR / OSCE ODIHR, Trafficking in Human Beings in South Eastern Europe, 2003. Gazeta Wyborcza, Motorówka w Albanii niet popływasz, 4 april 2006 noemt een aantal van circa 1 miljoen Albanezen (van een totale Albanese bevolking van circa 3,5 miljoen) die sinds 1991 Albanië hebben verlaten.

persoonlijke behoeftes van de betrokkene – doorverwezen voor nader opvang en re-integratie naar een van de opvanghuizen en re-integratiecentra van niet-gouvernementele organisaties. In alle opvanghuizen worden niet uitsluitend slachtoffers van mensenhandel, maar ook bijvoorbeeld slachtoffers van huiselijk geweld of bijzonder kwetsbare vrouwen opgevangen. Er bestaan momenteel geen opvanghuizen in het noordelijke deel van het land. Albanië kent sinds november 2006 één gratis telefonische *hotline* voor slachtoffers van mensenhandel.⁶⁸ In hetzelfde jaar werd op de internationale vluchthaven te Rinas vlakbij Tirana een speciaal ontvangstcentrum heropend voor teruggekeerde personen, waaronder (mogelijke) slachtoffers van mensenhandel.⁶⁹

Personen die in een opvanghuis verblijven, krijgen naast onderdak, voedsel en geestelijke bijstand ook een re-integratieprogramma aangeboden in de vorm van bijvoorbeeld vakcursussen of bijscholing. Daarnaast wordt in de regel een weerbaarheidstraining aangeboden. Een dergelijk programma wordt samengesteld op basis van de individuele behoeften en mogelijkheden van de betrokkene en heeft als doel de betrokkene zo spoedig mogelijk zelfstandig te laten functioneren buiten het opvanghuis. Waar mogelijk, en naar inschatting van alle betrokkenen veilig en zinvol, wordt de familie van de vrouw betrokken bij het re-integratietraject. Hoewel geen van de opvanghuizen over eigen medische voorzieningen beschikt, kunnen de inwoners op ambulante basis gratis medische zorg krijgen. In de opvanghuizen zijn doorgaans ook juristen aanwezig die de inwoners van juridisch advies en ondersteuning voorzien, bijvoorbeeld bij het verkrijgen van (nieuwe) identiteitsdocumenten of indien de betrokkene bereid is een rechtszaak te beginnen of te getuigen tegen de daders.

De geraadpleegde bronnen zijn geen recente gevallen bekend van ontvoering uit opvanghuizen of geweld tegen in deze huizen verblijvende personen.⁷⁰ Hierbij dient te worden aangetekend dat vrouwen die naar schatting van de betrokken instanties in onmiddellijk (levens)gevaar verkeren, in de regel doorverwezen worden naar het staatsopvanghuis. Zij worden niet opgevangen in een van de opvanghuizen van de niet-gouvernementele organisaties. De eerste schatting van het mogelijke gevaar waarin het slachtoffer verkeert, wordt verricht door de politie in samenwerking met de desbetreffende niet-gouvernementele organisatie, respectievelijk de Internationale Organisatie voor Migratie in geval van erkende slachtoffers van mensenhandel die uit een ander land terugkeren naar Albanië.

---

⁶⁸ US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007.

⁶⁹ Republic of Albania, Ministry of Interior, National Coordinator on the Fight against Trafficking in Human Beings, Short-term priorities for the prevention and fight against trafficking in human beings and some of the main achievements in 2006.

⁷⁰ In 2002 werden twee slachtoffers van mensenhandel uit een opvanghuis ontvoerd en vervolgens vermoord. Sindsdien hebben zich geen vergelijkbare incidenten voorgedaan.

Personen die aangifte hebben gedaan tegen (een van) de dader(s) van mensenhandel, die getuigd hebben of die hun bereidheid of voornemens om te getuigen tegen (een van) de dader(s) kenbaar hebben gemaakt, dan wel die anderszins medewerking verlenen aan de strafrechtelijke vervolging van (een van) de dader(s), worden door de bovengenoemde instanties zonder uitzondering aangemerkt als personen die in onmiddellijk levensgevaar verkeren.

Er is momenteel geen sprake van capaciteitstekorten bij de opvanghuizen. De niet-gouvernementele organisaties *Vatra* (in Vlorë), *Different and Equal* (met name in Tirana) en *Tjeter Vizion* (in Elbasan) hebben samen met het staatsopvanghuis onder leiding van het Albanese ministerie van Binnenlandse Zaken een doorverwijssysteem ontwikkeld, waarbij nieuwe slachtoffers die zich bij een van de genoemde organisaties melden in geval van (dreigende) capaciteitstekorten onmiddellijk door een andere organisatie kunnen worden opgevangen. Geen van de opvanghuizen stelt een limiet aan de maximale periode van opvang. In de praktijk duurt een gemiddeld verblijf niet langer dan twee tot drie maanden. Een medische verklaring is niet nodig voor opname in een opvanghuis.

Alle geraadpleegde bronnen geven aan dat de re-integratie van slachtoffers van mensenhandel in Albanië zeer moeilijk en moeizaam is. Deels is dit te wijten aan de persisterende opstelling onder de Albanese bevolking jegens (bekende) slachtoffers van mensenhandel, die doorgaans als prostituee worden beschouwd (zie paragraaf 3.3 van dit ambtsbericht). Daarnaast speelt de veiligheid van slachtoffers een belangrijke rol (zie paragraaf 3.5 van dit ambtsbericht). Tot slot moet worden vermeld dat – voor zover het de achtergronden van slachtoffers betreft – het grotendeels personen zijn die in ieder geval tot de meest kwetsbare groepen binnen de Albanese maatschappij behoren. Volgens de geraadpleegde bronnen bestaat het grootste deel van de bekende slachtoffers van mensenhandel uit relatief slecht opgeleide jonge vrouwen en meisjes (doorgaans in de leeftijd tussen 16 en 25 jaar) uit economisch achtergestelde families. De geraadpleegde bronnen geven aan dat, gelet op de bovenvermelde factoren, re-integratie in de plaats van herkomst doorgaans onmogelijk is of uiterst moeizaam verloopt. Re-integratie is daarom in beginsel niet gericht op terugkeer naar de familie, tenzij dit in individuele gevallen mogelijk is. In de meeste gevallen wordt een slachtoffer van mensenhandel geholpen om in de grote steden van Albanië (bijvoorbeeld Tirana, Vlorë of Kukës) in een betrekkelijk anonieme omgeving een nieuw leven op te bouwen. Langdurige ondersteuning en monitoring zijn hierbij vaak noodzakelijk. Het komt voor dat slachtoffers van mensenhandel – met inbegrip van personen die een re-integratieprogramma hebben gevolgd – voor de tweede of soms derde keer worden verhandeld.⁷¹

⁷¹

Een van de geraadpleegde bronnen noemt in deze context een percentage van 40% van de (geïdentificeerde) slachtoffers van mensenhandel. Door andere geraadpleegde bron wordt

3.5 Risico van represailles

Risico van represailles

De geraadpleegde experts schatten in dat wanneer slachtoffers van mensenhandel medewerking verlenen aan strafrechtelijk onderzoek, represailles vrijwel altijd verwacht kunnen worden indien de betreffende criminele organisatie niet eerst in haar geheel onschadelijk is gemaakt. De mate en soort van represailles kan variëren van bedreiging tot daadwerkelijke toepassing van geweld tegen de betrokkene en haar omgeving en is afhankelijk van de grootte van het criminele netwerk en hoe goed het netwerk is georganiseerd. Het is in de praktijk verschillende malen voorgekomen dat slachtoffers van mensenhandel of hun familieleden ontvoerd of vermoord werden.⁷² Niet alleen slachtoffers van mensenhandel zelf of hun familieleden lopen risico om slachtoffer te worden van represailles.⁷³ Dit geldt ook voor de bij de zaak betrokken politieagenten, leden van het openbaar ministerie en rechters, evenals voor de bij de opvang van het slachtoffer betrokken hulpverleners (bijvoorbeeld medewerkers van een opvanghuis). In deze context dient tevens te worden vermeld dat corruptie – niet alleen in de zin van omkoping, maar ook in de zin van nepotisme ten voordele van eigen familie en clan – een (zeer) wijdverbreid fenomeen is, dat alle delen en lagen van de Albanese samenleving treft, met inbegrip van rechtshandhavende organen zoals de politie, het openbaar ministerie en de rechterlijke macht.⁷⁴ Het komt bovendien voor dat politieagenten betrokken zijn bij mensenhandel.⁷⁵

---

deze schatting bevestigt noch weersproken. Zie ook US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007.

⁷² Volgens US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007 zijn in 2006 twee gevallen bekend van (geïdentificeerde) slachtoffers van mensenhandel die door (handlangers van) mensenhandelaren werden vermoord. Deze informatie werd ook door andere ter plekke geraadpleegde bronnen bevestigd.

⁷³ US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007 spreekt in dit geval alleen van bedreigingen tegen familieleden van slachtoffers van mensenhandel. Ter plekke geraadpleegde bronnen gaven echter aan dat er niet alleen sprake is van dreigementen tegen familieleden van slachtoffers van mensenhandel, maar ook daadwerkelijk geweld.

⁷⁴ In de rangorde van de niet-gouvernementele organisatie Transparency International behoort Albanië tot een van de meest corrupte landen ter wereld (plaats 111 van de in totaal 163 in 2006 onderzochte landen en plaats 126 van de in totaal 158 in 2005 onderzochte landen). Op de schaal van de *Perception Index* van dezelfde organisatie die van 0-10 loopt (waarbij 10 absoluut vrij van corruptie betekent) werd Albanië in 2006 op 2,6 en in 2005 op 2,6 geplaatst. Zie Transparency International, Corruption Perception Index 2006 en Corruption Perception Index 2005, verkrijgbaar via <http://www.transparency.org> [laatst geraadpleegd op 15 maart 2007]. Zie ook OVSE, Analysis of the Criminal Justice System of Albania, 2006; US Department of State, Albania: Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007; UN Economic and Social Council, Committee on Economic, Social and Cultural

Bescherming van getuigen en slachtoffers

Albanië kent sinds 2004 een (kader)wet voor de bescherming van getuigen.⁷⁶ Op grond van deze wet kunnen bepaalde categorieën van getuigen (met inbegrip van hun naaste familieleden), waaronder ook slachtoffers en getuigen van mensenhandel, aanspraak maken op beschermende maatregelen op kosten van de staat, zoals tijdelijke persoonlijke beveiliging of onderbrenging op een veilige locatie. In bepaalde gevallen is het mogelijk om de betrokkene, al dan niet voorzien van een nieuwe identiteit, te laten verhuizen naar een ander deel van Albanië.⁷⁷ Als criterium voor deelname aan getuigenbescherming wordt in Albanië vereist dat de betrokkene medewerking verleent aan strafrechtelijk onderzoek of getuigt tegen ten minste drie verschillende daders. De geraadpleegde experts geven aan dat de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van de wet te wensen overlaat. Ten eerste betreft het een kaderwet, die verdere aanvulling vereist. Deze aanvulling is tot op heden niet tot stand gebracht. Voor de implementatie van de wet wordt daarnaast een zeer beperkt budget beschikbaar gesteld. Voorts zijn de geraadpleegde bronnen van mening dat de wet in de praktijk niet geschikt is voor de Albanese werkelijkheid. Albanië is een land met een relatief kleine bevolking en zeer sterke clan- en familiestructuren en wederzijdse sociaaleconomische afhankelijkheid. In de praktijk betekent dit dat het in Albanië vrijwel onmogelijk is om in de anonimiteit te verdwijnen en dat het – met gebruikmaking van de clan- en familiestructuren – relatief makkelijk is om in het land personen te traceren. Het is niet bekend of, en zo ja hoeveel, slachtoffers van mensenhandel op grond van de genoemde wet met succes aanspraak hebben gemaakt op bescherming.⁷⁸

Rights, Consideration of Reports Submitted by State Parties under Articles 16 and 17 of the Covenant; Albania, E/C.12/ALB/CO/1, 24 november 2006; UN Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Rights of the Child; Report submitted by the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography, Juan Miguel Petit; Mission to Albania, E/CN.4/2006/67/Add.2, 27 maart 2006 of Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa, Honouring of obligations and commitments by Albania, Doc. 11115, 20 december 2006.

⁷⁵ Onder andere US Department of State, Trafficking in Persons Report, 5 juni 2006. Dezelfde bron – US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007 – stelt echter dat er momenteel geen signalen zijn dat politieagenten daadwerkelijk betrokken zijn bij mensenhandel.

⁷⁶ Wet nummer 9205 van 15 maart 2004 op de bescherming van getuigen; zie OVSE, Analysis of the Criminal Justice System of Albania, 2006.

⁷⁷ OVSE, Analysis of the Criminal Justice System of Albania, 2006.

⁷⁸ US Department of State, Trafficking in Persons Report, 5 juni 2006 maakt melding van één slachtoffer van mensenhandel, dat in 2006 aanspraak maakte op het getuigenbeschermingsprogramma. UN Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Rights of the Child; Report submitted by the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography, Juan Miguel Petit; Mission to Albania, E/CN.4/2006/67/Add.2, 27 maart 2006 meldt zes dergelijke gevallen sinds de intwerkingtreding van de wet. Verschillende ter plekke geraadpleegde bronnen gaven aan dat

---

sinds de inwerkingtreding van de wet geen enkel slachtoffer van mensenhandel met succes
aanspraak heeft kunnen maken op bescherming in het kader van de genoemde wet.

Bijlage(n)

I Lijst van gebruikte afkortingen

ALL	Albanese lek (munteenheid van Albanië)
CIES	Centro Informazione e Educazione allo Sviluppo
Doc.	document
EUR	Euro
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
Gw	Grondwet (van de Republiek Albanië)
ILGA	International Lesbian and Gay Association
ILO	International Labour Organization
IMF	Internationaal Monetair Fonds
No.	nummer
ODIHR	Office for Democratic Institutions and Human Rights
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe (OVSE)
OVSE	Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking en Europa (OSCE)
PIN	Public Information Notice
UN	United Nations
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNOHCHR	United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights

US	United States (of America)
USAid	United States Agency for International Development
VN	Verenigde Naties
WvSr	Wetboek van Strafrecht (van de Republiek Albanië)

II Lijst van geraadpleegde bronnen

Amnesty International, Albania: a step forward for justice for women, EUR 11/001/2006; 26 januari 2006;

Amnesty International, Albania; Violence against women in the family, 'It's not her shame', EUR 11/005/2006, 19 april 2006;

Amnesty International, Europe and Central Asia; Summary of Amnesty International's Concerns in the Region, January – June 2006, EUR 01/017/2006, december 2006;

CIES / Tjeter Vizion / Europese Unie, Unequity, Gender, Violence and Trafficking, april 2006;

Elsevier Overheid, Nationaliteitswetgeving (losbladige editie);

Gazeta Wyborcza, Motorówką w Albanii niet popływasz, 4 april 2006;

Gjeçov Shtjefën, Kanuni i Lekë Dukagjinit / The Code of Lekë Dukagjini, 1989;

ILGA, World Legal Survey (last updated 01/07/00);

Internationaal Monetair Fonds, IMF Executive Board Concludes 2006 Article IV Consultation with Albania, Public Information Notice (PIN) No. 06/80, 26 juli 2006;

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Status of Ratification of the Principal International Human Rights Treaties, 9 juni 2004;

OVSE, Analysis of the Criminal Justice System of Albania, 2006;

Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, Honouring of obligations and commitments by Albania, Doc. 11115, 20 december 2006;

Republic of Albania, Ministry of Interior, Office of the Deputy Minister of Interior / National Anti-Trafficking Coordinator, Albanian National Strategy for Combatting Trafficking in Human Beings, Strategic Framework and National Action Plan: 2005-2007, juli 2005;

Republic of Albania, Ministry of Interior, National Coordinator on the Fight against Trafficking in Human Beings, Short-term priorities for the prevention and

fight against trafficking in human beings and some of the main achievements in 2006;

Schweizerische Flüchtlingshilfe, Kosovo, Bedeutung der Tradition im heutigen Kosovo, 24 november 2004;

Transparency International, Corruption Perception Index 2005;

Transparency International, Corruption Perception Index 2006;

Trouw, Verhandelde vrouw krijgt bij terugkeer zelden warm welkom, 3 maart 2007;

Trouw, Mensensmokkel vindt nu meer in het geniep plaats, 8 maart 2007;

UN Convention on the Rights of the Child, Committee on the Rights of the Child, Consideration of Reports Submitted by State Parties under Article 44 of the Convention; Albania, CRC/C/15/Add.249, 31 maart 2005;

UN Economic and Social Council, Commission on Human Rights, Rights of the Child; Report submitted by the Special Rapporteur on the sale of children, child prostitution and child pornography, Juan Miguel Petit; Mission to Albania, E/CN.4/2006/67/Add.2, 27 maart 2006;

UN Economic and Social Council, Committee on Economic, Social and Cultural Rights, Consideration of Reports Submitted by State Parties under Articles 16 and 17 of the Covenant; Albania, E/C.12/ALB/CO/1, 24 november 2006;

UNICEF / UNOHCHR / OSCE ODIHR, Trafficking in Human Beings in South Eastern Europe, 2003;

US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2004, 28 februari 2005;

US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2005, 8 maart 2006;

US Department of State, Albania; Country Reports on Human Rights Practices – 2006, 6 maart 2007;

US Department of State, Trafficking in Persons Report, 5 juni 2006;

Websites

<http://www.amnesty.org>

<http://www.coe.int>

<http://www.gazeta.pl>

<http://www.ilo.org>

<http://www.imf.org>

<http://www.kennisbankibs.nl>

<http://www.kennisbankinternationaleburgerlijkestand.nl>

<http://www.kennisbanknationaliteitswetgeving.nl>

<http://www.keshilliministrave.al>

<http://www.legislationline.org>

<http://www.osce.org>

<http://www.state.gov>

<http://www.transparency.org>

<http://www.trouw.nl>

<http://www.unhchr.ch>

<http://www.unhcr.org>

<http://www.unodc.org>